

Stopiņu novada Jauniešu dome

NOVADU SPĒLES SOCIĀLĀS INOVĀCIJAS MANĀ NOVADĀ Pētnieciskais darbs

Darbu izstrādāja:

Aiga Grizāne

Elizabete Aira Magone

Evita Dimante

Laura Veremeja

Undīne Šarlote Šulca

Roberts Gurtiņš

Darba vadītājs:

Elīna Siliņa, Bakalaura grāds Vides zinātnēs

Stopiņu novads

2016

SATURS

Saturs

IEVADS.....	3
1. MŪSU NOVADS	4
1.1. Novada raksturojums.....	4
1.1.1. Iedzīvotāji	4
1.1.2. Platība	4
1.1.3. Saimnieciskā darbība	4
1.1.4. Kultūras dzīve	5
1.1.5. Izglītības iestādes	5
1.1.6. Vides un ekoloģiskā situācija.....	6
2. NOVADA SVID ANALĪZE	8
2.1. SVID analīzes raksturojums.....	8
2.2. SVID analīze	8
3. NOVADĀ IDENTIFICĒTĀS SOCIĀLĀS INOVĀCIJAS	10
3.1. Sociālo inovāciju raksturojums	10
3.1.1. Jauniešu mobilais SOS dienests.....	10
3.1.2. Atbalsts skolēniem – brīvpusdienas.....	10
3.1.3. “Zupas virtuve” ziemas mēnešos	10
3.1.4. Ziemassvētku labdarības akcija – dāvanu gatavošana vientuļajiem pensionāriem un invalīdiem.....	10
3.1.5. Biedrības “Socintegra” darbība.....	11
3.2. Jauniešu mobilais SOS dienests	12
3.2.1. Patreizējās darbības apraksts.....	12
3.2.2. Nākotnes vīzija.....	13
3.2.3. Nepieciešamie uzlabojumi	13
SECINĀJUMI.....	15
IZMANTOTO AVOTU SARAKSTS	16

IEVADS

Lai jebkāda veida organizācija vai cilvēks attīstītos ir nepieciešama nepārtraukta izglītošanās un attīstība. Šie nosacījumi ir attiecināmi arī uz novada attīstību. Lai veicinātu iedzīvotāju labklājību un novada izaugsmi visu laiku ir jāmeklē jauni risinājumi un inovācijas.

Stopiņu novada līdzšinējā attīstība ir vērtējama kā pozitīva. Par to liecina pieaugošais iedzīvotāju skaits, dzīves līmeņa celšanās un iedzīvotāju apmierinātība ar novada pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem un vispārējo darbību.

Tomēr aizvien ir iespējams uzlabot līdzšinējo stāvokli. Bieži tiek dzirdēti tādi jēdzieni kā “tehnoloģiju inovācijas” un “biznesa inovācijas”, citas nozares atstājot ēnā. Tomēr vienlīdz svarīgi ir arī runāt par mazāk dzirdētajām, kā šinī gadījumā par sociālajām inovācijām.

Sociālās inovācijas ir jauninājumi uzņēmumu un organizāciju darbībā, kas veicina cilvēkresursu attīstību, kalpo kā resursu piesaistītāji, skarot ekonomiskos un sociālos jautājumus. Šo inovāciju pamatā ir darbs ar dažāda veida sociālajām iedzīvotāju grupām.

Pētnieciskajā darba pirmajās daļās ir izpētītas Stopiņu novada stiprās un vājās puses, kā arī iespējamie draudi un iespējas. Veicot vairāku materiālu izpēti, tika iepazītas pēdējos gados ieviestās sociālās inovācijas novadā un viena no tām – Jauniešu mobilais SOS dienests – izpētīta padziļināti.

Tika secināts, ka sociālās inovācijas novadā netiek bieži ieviestas, bet tās, kas ir ieviestas, ir tendētas uz divām sociāli neaizsargātām iedzīvotāju grupām – pirmsdarbspējas un pensijas vecuma iedzīvotājiem. Par inovāciju veiksmīgu ieviešanu viennozīmīgi ir grūti spriest, jo katras inovācijas mērķi un mērķauditorija atšķiras.

1. MŪSU NOVADS

1.1. Novada raksturojums

1.1.1. Iedzīvotāji

Stopiņu novads ir viena no retajām Latvijas pašvaldībām, kur iedzīvotāju skaits pēdējo desmit gadu laikā ir palielinājies. [1] Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem, kopš 2000.gada iedzīvotāju skaits Stopiņu novadā ir pieaudzis par gandrīz 49%. Apdzīvojuma blīvums novadā 2014.gadā bija 195,4 cilvēki uz 1 km² teritorijas. Lielākais iedzīvotāju īpatsvars dzīvo novada centrā Ulbrokā. Kopumā pēc 2014.gada datiem, Stopiņu novadā ir 10401 iedzīvotāji. [2]

No 9908 iedzīvotājiem 55% ir latvieši, 33% krievi, 5% baltkrievi. Pēc dzimuma 53% ir sievietes, 47% vīrieši. [1]

Iedzīvotāju vecuma struktūra Stopiņu novadā ir labvēlīga ekonomikas attīstībai – līdz darbaspējas vecumam ir 17% novada iedzīvotāju, darbaspējas vecumā – 64%, pēc darbaspējas vecuma – 15% iedzīvotāju. Dzimstība pēdējās desmitgades laikā pieaugusi, 2011.gadā dzimušo skaits pārsniedz mirušo skaitu. [1]

Bezdarba līmenis novadā pastāvīgi samazinās – ja 2011.gada sākumā reģistrētais bezdarba līmenis novadā bija 8.1%, tad 2012.gada nogalē tas jau bija tikai 4.3%. [1]

1.1.2. Platība

Novadā atrodas deviņi ciemi – Ulbroka, Dreiliņi, Saurieši, Upeslejas, Vālodzes, Līči, Dzidriņas, Rumbula, Cekule. [1] Stopiņu novads atrodas Latvijas centrālajā daļā, netālu no Rīgas. Stopiņu novada teritorija aizņem 53,5 km². Novadam ir kopīgas robežas ar Garkalnes, Salaspils un Ropažu novadiem un Rīgas pilsētu. [3] Teritorijas administratīvais centrs ir Ulbroka. Attālums no Stopiņu novada administratīvā centra līdz Rīgai – 5 km, līdz Salaspilij – 21 km, līdz Ograi – 26 km. [2] Novadam raksturīga mozaīkveida ainava, kur apdzīvoto teritoriju urbānās ainavas mijas ar mežiem, pļavām, upju ielejām, ceļu un rūpnieciskajām teritorijām. Pļavas gar Mazo Juglu, mazās upītes Piķurga un Ķivuļurga veido savdabīgu, bioloģiski daudzveidīgu, bet trauslu ainavu. Novadu šķērso vairāki augstsprieguma līniju koridori, kuru tuvumā notikusi individuālās dzīvojamās apbūves attīstība. Šajās vietās veidojas īpatnēja, noteiktu laika periodu raksturojoša ainava. [1]

Gandrīz pusi jeb 45,7% no novada teritorijas aizņem meži. Novada teritorijā atrodas vairāki mazi purvi, no tiem lielākais – Getliņu purvs. [1]

Visa novada teritorija ietilpst Daugavas upes sateces baseinā. Teritorijā tek vairākas upes, no tām lielākā ir Mazā Jugla, mazākas ir Piķurga, Ķivuļurga un Dauguļupīte. Novada teritorijā atrodas vairākas ūdenskrātuves - 12 ha lielais un vietām līdz 4 m dziļais Ulbrokas dzirnavu ezers uz Piķurgas upes, 4,1 ha lielais, taču pamazām aizaugošais Ruņģu ezers, kā arī uzpludinātie Sauriešu ģipšakmens karjeri ar kopēju platību ap 35 ha. [1]

1.1.3. Saimnieciskā darbība

Pateicoties izdevīgajam ģeogrāfiskajam novietojumam, pietiekami attīstītajai tehniskajai infrastruktūrai un pieejamajam kvalificētajam darbaspēkam, Stopiņu

novadā ir augsta iedzīvotāju ekonomiskā aktivitāte. Galvaspilsētas Rīgas tuvums, teritoriju šķērsojošie valsts nozīmes autoceļi un dzelzceļa līnija, salīdzinoši ātri sasniedzamā starptautiskā lidosta un osta – tie visi ir priekšnosacījumi, lai novada ekonomiskā attīstība būtu veiksmīga. [1]

Pēc teritorijas attīstības indeksa Stopiņu novads ir ceturtajā vietā starp novadiem, ko var uzskatīt par ļoti labvēlīgu faktoru uzņēmējdarbības attīstībai. [1]

Stopiņu novadā reģistrēti vairāk nekā 800 aktīvu uzņēmumu, no kuriem lielākā daļa saistīta ar pakalpojumu sfēru. Lielākie un tautsaimniecību veicinošie uzņēmumi novadā ir SIA „DEPO DIY”, SIA „Knauf”, SIA „Baltic Trade Network”, SIA „Baltic Logistic Solutions”, A/S „Latvijas Tilti”, A/S „Antalis”, SIA „Volvo Truck Latvia”, LPKS „Piena ceļš”, SIA „Getliņi EKO”, AS “Latvenergo”, AS “Sadales tīkls Centra reģions”, VA “Latvija Infektoloģijas centra” Tuberklozes un plaušu slimību klīnika u.c. [1, 2]

No derīgajiem izrakteņiem Stopiņu novadā atrodas 5 kūdras un smilts atradnes, kurās notiek saimnieciskā darbība. Sauriešu ģipšakmens atradne, kur sākotnējie krājumi, saskaņā ar LVĢMA datiem, bija 11,5 milj. tonnu ģipša, ir izstrādāta un atlikušais apjoms tiek vērtēts kā 1,2 milj. tonnu. [1]

1.1.4. Kultūras dzīve

Ulbrokas kultūras nams organizē ikgadējos pasākumus kultūras nama telpās, Līgo parkā, pie Ulbrokas ezera, kā arī citur Stopiņu novadā - Lieldienu sagaidīšanas pasākums, Mātes dienas koncerts, koncerts "Danco lieli, danco mazi", Līgo vakara pasākums, koncerts "Dziesma un deja manam novadam" u.c. [2]

Tiek organizētas arī teātra izrādes, viesmākslinieku koncerti, filmu seansi, pašdarbības kolektīvu koncerti, balles, zaļumballes, kā arī diskotēkas. [2]

Stopiņu novadā darbojas arī dienas centri - Ulbrokā, Sauriešos, Upeslejās, Līčos un Cekulē. Dienas centri nodrošina dažādas nodarbības, radošos pulciņus un darbnīcas, izglītojošus, kultūras un sporta pasākumus. [2]

Stopiņu novada iedzīvotāji var lepoties ar novada avīzi “Tēvzemīte” Tas ir ikmēneša izdevums, kas stāsta par novadā notiekošo un aktuālāko informāciju. Šīs idejas autors ir bijušais novada priekšsēdētājs Ilmārs Lūsis. [4]

Stopiņu novads ir bagāts ar dažādiem pašdarbnieku kolektīviem. Jau vairāk kā 40 gadus Stopiņu novadā aktīvi darbojas koris “Madara”, 30 gadus darbojas koris “Ulbroka”, kā arī vecākās paaudzes vokālie ansambļi “Sagša” un “Ievziedi”, kas dibināti jau ap 1970. gadiem. Novadā ir arī 5 deju kolektīvi – vidējās deju paaudzes kopa “Luste” un “Stopiņš”, senioru deju kolektīvs “Ulenbroks”, Ulbrokas vidusskolas deju kolektīvs “Pastalnieki” un bērnodārza “Pienenīte” deju kolektīvs “Pūka”. [4]

1.1.5. Izglītības iestādes

2015.gadā Stopiņu novadā vispārējo izglītību bija iespējams iegūt Ulbrokas vidusskolā, Stopiņu pamatskolā, Upesleju internātpamatskolā - rehabilitācijas centrā un Gaismas internātpamatskolā. Pirmsskolas izglītību var apgūt PII “Pienenīte”, Stopiņu pamatskolas un Upesleju internātpamatskolas - rehabilitācijas centra pirmsskolas izglītības grupās, kā arī divās tuvākajās PPII “Draugi” un “Karlsone”. Profesionālās ievirzes izglītību var apgūt Ulbrokas Mūzikas un mākslas skolā. [2]

1991. gada 1. septembrī, kad Ulbrokas vidusskolas ēkas celtniecība vēl nebija pabeigta, skolā jau uzņēma 25 skolēnus pirmajā sešgadīgo bērnu klasē. Klases atradās bērnodārza „Pienenīte” telpās. Pirmie skolotāji: Guna Mūriņa un Lūcija Bikovska.

1992. gada 1. septembrī pirmos audzēkņus 1.-10.klasēs uzņēma jau ekspluatācijā nodotā patreizējā skolas ēkā. [4]

Šobrīd zināšanas Ulbrokas vidusskolā apgūst 667 skolēni. Skola realizē 4 mācību programmas:

- Pamatizglītības programma (618 izglītojamie);
- Pamatizglītības mazākumtautību programma 3.modelis (ilgstoši slimojošie skolēni VA Latvijas Infektoloģijas centra Tuberkulozes un plaušu slimību klīnikā) (40 izglītojamie);
- Vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena programma (49 izglītojamie);
- Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem (6 izglītojamie).

Septiņos kabinetos uzstādītas interaktīvās tāfeles, 29 kabinetos uzstādīti projektori, ir divas datu kameras. 2014.gadā skolēniem bija pieejami 31 interešu izglītības pulciņi. [2]

Upesleju internātpamatskolā - rehabilitācijas centrā realizē pamata, speciālās pamata un speciālo pirmsskolas izglītības programmu izglītojamajiem ar jauktiem attīstības traucējumiem. Speciālās pamatizglītības programmas paredzētas izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem, ar somatiskām saslimšanām, ar fiziskās attīstības traucējumiem, speciālās pirmsskolas izglītojamajiem ar jauktiem attīstības traucējumiem. [2]

Vislielākais izglītojamo skaits izglītības iestādē ir no Rīgas (70), Salaspils novada (9) un Stopiņu novada (14). Pirmsskolas izglītības grupās galvenokārt ir tikai Stopiņu novada bērni. Izglītības iestādei ir internāts, kas nodrošina bezmaksas dzīvošanu iestādes internātā. Mācību process notiek 8 ēkas korpusos. Kopumā iestāde piedāvā 22 interešu izglītības programmas. [2]

Stopiņu novada teritorijā atrodas Gaismas internātpamatskola, kurā zinības apgūst bērni no dažādiem Latvijas reģioniem. Gaismas internātpamatskolā realizē divas speciālās pamatizglītības programmas: izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem un izglītojamajiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem. [2]

Stopiņu pamatskolā ir 3 licencētas programmas: pamatizglītības mazākumtautību programma, pirmsskolas izglītības programma un pirmsskolas izglītības mazākumtautību programma. [2]

Kopumā pirmsskolas izglītības iestādēs tiek nodrošinātas vietas 600 bērniem. Upesleju internātpamatskolā - rehabilitācijas centrā pirmsskolas izglītības programmā mācās 73 bērni. 2014. gadā kopējais grupu skaits bija 19, grupās tika apmācīti bērni vecumā no 1,5 līdz 7 gadiem. PII realizē pirmsskolas izglītības programmu un 2 speciālās pirmsskolas izglītības programmas – ar jauktiem attīstības traucējumiem un ar valodas attīstības traucējumiem. [2]

Profesionālo mūzikas un mākslas ievirzes izglītību, kā arī interešu izglītību Stopiņu novadā var iegūt Ulbrokas Mūzikas un mākslas skolā. 1998.gada 22.jūlijā tika atvērta mūzikas nodaļa, bet 2000.gada 23.augustā tika izveidota arī mākslas nodaļa. Šobrīd Ulbrokas mūzikas un mākslas skolā izglītojas 253 skolēni. [2]

1.1.6. Vides un ekoloģiskā situācija

Vides kvalitāti novadā ietekmē dažādi cilvēka saimnieciskās darbības veidi – lauksaimniecības produkcijas ražošana, sadzīves notekūdeņu novadīšana vidē, katlu māju izmeši, dzelzceļu un autotransporta radītais piesārņojums, tranzīta uzņēmumu radītais piesārņojums, derīgo izrakteņu ieguve, pārrobežu ūdens un gaisa piesārņojums, mežsaimniecība (mežu izciršana), būvniecība, esošās atkritumu izgāztuves, rekreācija un tūrisms, kā arī citi apstākļi. [5]

Virszemes un pazemes ūdens kvalitāte novada teritorijā atšķiras. Atšķirības ir saistīta ar antropogēno piesārņojumu dažādās novada teritorijās. Tomēr jāatzīst, ka līdz iedzīvotājiem nonākošais dzeramais ūdens ir augstā kvalitātē. [5]

Dati par gaisa kvalitāti nav pieejami, bet ir zināmi dažādu piesārņojošo emisiju radītie daudzumi. 2010.gadā saskaņā ar statistikas datiem novada teritorijā gaisā nonāca 31 tūkstoši tonna dažādu emitējošu vielu, kas ir salīdzinoši augsts rādītājs. 98,5% no šīm vielām bija oglekļa dioksīds, pārējos emisiju daudzums ir nenozīmīgs. Lielākais emisiju radītājs ir būvniecības materiālu ražotāju nozare. [5]

Troksnis Stopiņu novadā ir būtisks vides aspekts, jo īpaši transporta radītais troksnis. Stopiņu novadu šķērso vairāki nozīmīgi autotransporta ceļi, piemēram, Valsts 1.šķiras autoceļš A6 Rīga - Daugavpils un Rīgas apvedceļš (Baltezers - Saulkalne), kā arī 2.šķiras autoceļi P4 Rīga - Lubāna un P5 Ulbroka - Koknese. Uz minētajiem autoceļiem ir liela transporta līdzekļu plūsma (īpaši A6 Rīga - Daugavpils un A4 Baltezers - Saulkalne), kas rada paaugstinātu trokšņa līmeni ceļiem pieguļošajās teritorijās. [5]

2. NOVADA SVID ANALĪZE

2.1. SVID analīzes raksturojums

Stopiņu novads atrodas Vidzemes rietumos, robežojas ar Garkalnes, Salaspils, Ropažu novadiem, kā arī ar Rīgas pilsētu. [6] Novads pēc platības ir salīdzinoši neliels, tomēr par spīti tam, tas vēl aizvien ir saglabājis savu unikalitāti, pateicoties veiksmīgai pašvaldības darbībai un cilvēku atsaucībai. Novadam ir daudz, ko mācīties no citiem, tomēr tam piemīt arī spēcīgi aspekti, kas palīdz saglabāt tradīcijas un uzskatus.

Pašvaldība, kā arī nevalstiskās organizācijas iesaistītās projektu rakstīšanā un gūst tiem finansiālo atbalstu no dažādiem avotiem, kas rada plašas iespējas novadā. Tāpat iespējas sniedz veiksmīgais ģeogrāfiskais novietojums, kā arī tas, ka galvaspilsēta Rīga ir tikai stundas attālumā. Viss tas rada patīkamu vidi, kur dzīvot un, pateicoties pašvaldības politikai, novadam ir vairāk stipro pušu, nekā vājo, kā arī draudu ir mazāk nekā iespēju. [6]

Stopiņu novada stiprā puse ir iedzīvotāju aktivitāte visās vecumu grupās un ciematu nepārtraukta attīstība. Vājā puse noteikti ir atšķirīgais cilvēku skaits dažādās vecumu grupās. Galvenais drauds ir galvaspilsēta paplašināšanās, kura apdraud Stopiņu novada teritoriju, kā arī tā vispārīgu pastāvēšanu. Kaut gan Rīga novadam ir drauds, tajā pašā laikā tā ir iespēja - salīdzinoši tuvu iedzīvotāju mājām ir iespēja iegūt labāku izglītību, apmeklēt kultūras pasākumus, kā arī iegūt labāku darba vietu. Lielākā iespēja Stopiņu novadam ir sadarbība ar kaimiņu pašvaldībām, it īpaši ar Salaspils novadu, abu novadu iedzīvotāji iegūst daudz ko vērtīgu, piemēram, kopējus pasākumus. [6]

2.2. SVID analīze

Tabula 1 Stopiņu novada SVID analīze [6]

Iekšējie faktori	
Stiprās puses	Vājās puses
1. Aktīva un veiksmīga pašvaldības darbība	1. Infrastruktūras politikā tiek aizmirsts par reģionu attīstību, kā arī robežās ar citiem novadiem
2. Pārdomāta infrastruktūras politika galvenajos novada centros	2. Jauniešiem ir manāms motivācijas trūkums iesaistīties pašvaldības organizētos pasākumos
3. Vairāki sociālie centri (dienas centri katrā lielākajā ciematā) un citas sociāla rakstura instances	3. Šaurs cilvēku loks iesaistās projektu rakstīšanā un iesniegšanā
4. Tradīciju saglabāšana un izglītošanas pasākumi	4. Nepastāv aktīva viedokļu apmaiņa starp cilvēkiem un pašvaldību
5. Vairāki veiksmīgi uzņēmumi dažādās sfērās (Latvijā atpazīstami uzņēmumi - Knauf, Sadales Tīkls u.c.)	5. Netiek attīstīta zinātniskā darbība pašvaldības mērogā
6. Aktīvi iedzīvotāji dažādās vecuma grupās	6. Liela vecumu atšķirība starp aktīvajiem iedzīvotājiem, kas traucē komunicēt savā starpā
7. Pieejams sabiedriskais transports	

<ol style="list-style-type: none"> 8. Laba sadarbība ar kaimiņu novadiem 9. Pašvaldības līdzfinansējums projektos (jau otro gadu 450 eiro apmērā) 10. Lielākā pirmskolas iestāde Latvijā (PII „Pienenīte”) 11. Novada pamatskola un vidusskola 12. Iespēja pastaigāties pa neskartu dabu un labiekārtotām vietām (piemēram, Ulbrokas ezera apkārtnē) 13. Nepārtraukta mazo ciematu attīstība 14. Meži aizņem 46% no novada teritorijas 15. Pašvaldības atbalsts sporta pasākumiem (katru gadu vasarā tiek rīkotas sporta dienas katrā ciematā) 16. Iedzīvotāju sabiedriskā aktivitātes - NVO, biedrības. 17. Sadarbība ar Salaspils novadu 	<ol style="list-style-type: none"> 7. Nepietiekami daudzveidīgi sociālie alternatīvās aprūpes pakalpojumi
Ārējie faktori	
Iespējas	Draudi
<ol style="list-style-type: none"> 1. Novads atrodas tuvu galvaspilsētai Rīgai, kur ir labākas izglītības un kultūras iespējas, sabiedriskais transports nodrošina ērtu piekļuvi 2. Ir iespējas piesaistīt dažādus finansējumus projektiem gan no Eiropas Savienības fondiem, gan no pašvaldības budžeta (pašvaldība arī līdzfinansē vairākus ES projektus) 3. Novads atrodas izdevīgā ģeogrāfiskā stāvoklī, caur kuru iet vairāki valsts mērogā svarīgi ceļi un citas komunikācijas 4. Laba vide jauniem uzņēmumiem 5. Laba sadarbība ar kaimiņu un attālākiem novadiem 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pašvaldības vēlēšanās jau vairākus termiņus uzvarējuši vieni un tie paši politiķi, nav izveidojusies izteikta opozīcija 2. Apkārtējie novadi ir teritoriāli lielāki, un ir bijušas diskusijas par Stopiņu novada pievienošanu citam novadam 3. Galvaspilsētas Rīgas paplašināšanās 4. Plūdi

3. NOVADĀ IDENTIFICĒTĀS SOCIĀLĀS INOVĀCIJAS

3.1. Sociālo inovāciju raksturojums

Stopiņu novadā sociālos jautājumus galvenokārt risina divas iestādes – Sociālais dienests un Bāriņtiesa. Protams, netieši ar šiem jautājumiem nodarbojas arī novada dome, pašvaldības policija, izglītības un veselības aprūpes iestādes, kā arī dienas centri un citas novadā esošās organizācijas. Novada pašvaldība nodrošina visu valsts garantēto pabalstu izmaksu, kā arī, ieviešot dažādas inovācijas, papildina pabalstu klāstu un cita veida palīdzības sniegšanu sociāli neaizsargātajām iedzīvotāju grupām. Zemāk īsi aprakstītas novadā ieviestās sociālās inovācijas.

3.1.1. Jauniešu mobilais SOS dienests

Jauniešu mobilais SOS dienests ir izveidots uz Stopiņu novada Jauniešu domes un biedrības “Stopiņu novada jaunieši” dalībnieku pamata. Dienests ir izveidots pēc pašu jauniešu iniciatīvas un savu darbību sāka 2015.gada februāra mēnesī. Dienesta galvenais mērķis ir sniegt senioriem palīdzību problēmsituācijās ar mūsdienu tehnoloģijām, fiziski smagākiem saimniecības darbiem un citiem pasākumiem. [7]

3.1.2. Atbalsts skolēniem – brīvpusdienas

Uzsākot 2014./2015. mācību gadu, Stopiņu novada pašvaldība ir radusi iespēju piešķirt brīvpusdienas visiem Ulbrokas vidusskolas un Stopiņu pamatskolas audzēkņiem. Jāuzsver, ka brīvpusdienas tiek piešķirtas ne tikai novadā deklarētajiem skolēniem, bet arī tiem bērniem, kas šinīs mācību iestādēs mācās un dzīvo citā pašvaldībā. [8] No valsts budžeta 2014./2015. mācību gadā tika apmaksātas pusdienas 1.-3. klašu skolēniem [9], bet 2015./2016. mācību gadā valsts finansiālais atbalsts tika sniegts arī 4. klašu audzēkņiem. [10]

3.1.3. “Zupas virtuve” ziemas mēnešos

Sākot ar 2012. gadu tika izveidots jauns pasākums maznodrošināto un trūcīgo personu atbalstam – “Zupas virtuve” ziemas mēnešos. Izdalītais zupas daudzums pirmajos divos gados bija aptuveni 2400 litri, bet 2014. gadā tas samazinājies līdz 1250 litriem. Zupa sociāli neaizsargātajām personām tiek piegādāta dzīvesvietās. Tas nozīmē to, ka arī tās personas, kam ir kustību ierobežojumi, var saņemt šo pakalpojumu. [2, 11, 12]

3.1.4. Ziemassvētku labdarības akcija – dāvanu gatavošana vientuļajiem pensionāriem un invalīdiem

No 2009. gada kā ikgadēja tradīcija ir ieviesta Ziemassvētku labdarības akcija, kuras laikā Ulbrokas un Sauriešu bibliotēkās, kā arī Ulbrokas dienas centrā visi palīdzēt gribošie, aktīvie un atsaucīgie cilvēki var veidot nelielas dāvanaņas novadā dzīvojošajiem vientuļajiem pensionāriem un invalīdiem. [13]

Ilustrācija 1 Daļa no Ziemassvētku labdarības akcijas radošās grupas 2010.gadā [13]

Sadarbībā ar Sociālo dienestu tiek apzināti seniori, kuri vēlētos, lai viņus apciemo jautrie un smaidīgie rūķi. [13]

3.1.5. Biedrības “Socintegra” darbība

2010. gadā Stopiņu novadā tika dibināta biedrība “Socintegra”, kas veiksmīgi ir īstenojusi savu darbību un turpina to darīt aizvien. Šī biedrība īsteno projektus, kas tiešā veidā ir paredzēti cilvēku ar redzes traucējumiem dzīves kvalitātes uzlabošanai.

Ilustrācija 2 Biedrības "Socintegra" īstenotā labdarības izstāde "Pieskāriens", 2015. gada novembris [14]

Biedrība rīko gan labdarības pasākumus, gan sniedz maksas pakalpojumus, kā arī īsteno projektus, kas līdzfinansēti no dažādām Eiropas Savienības struktūrvienībām. [15, 16]

3.2. Jauniešu mobilais SOS dienests

3.2.1. Patreizējās darbības apraksts

Jauniešu mobilais SOS dienests tika izveidots 2015.gada februārī pēc Stopiņu novada Jauniešu domes dalībnieku iniciatīvas. Par SOS dienesta darbību tika ziņots Stopiņu novada domes informatīvā laikraksta "Tēvzemīte" 2015. gada februāra, marta un aprīļa numuros. Informācija par dienesta darbību tika nodota novada Sociālā dienests vadītājam.

Patreizējā senioru atsaucība ir zema. Kopumā palīdzība ir sniegta trim senioriem – vientuļam pensionāram un senioru pārim. Abos divos gadījumos bija nepieciešama pēc līdžīga veida palīdzības. Šiem senioriem ir grūtības ar pārvietošanos, tāpēc jaunieši palīdzēja viņiem tikt pie nepieciešamajiem pārtikas produktiem un medikamentiem, aiznest atkritumus uz konteineriem, izņemt un nogādāt pasta sūtījumus, kā arī izņemt skaidrās naudas līdzekļus no bankas konta.

Saziņa ar senioriem notiek telefoniski, tad sākotnēji viņi izskaidro savas vajadzības, bet jaunieši paskaidro, kādus darbus var veikt. Tālāk notiek vienošanās par abām pusēm piemērotāku tikšanās laiku. Novērots, ka seniori vairāk uzticas meitenēm nevis puisiem. Lai senioriem būtu pārlicība, ka viņu līdzekļi netiek tērēti citam vajadzībām, katru reizi tiek nodoti visi čeki un cita veida dokumenti, kas apliecina visas ar naudu saistītās darbības. Pie šiem senioriem jaunieši devās 1 – 2 reizes nedēļā.

Pie senioriem jaunieši vienā gadījumā nokļuva kājām, jo šinī ciematā arī paši dzīvoja, otrā gadījumā nācās izmatot personīgo transportu, jo senioru pāris nepiekrita, ka pie viņiem dotos puisis, kas dzīvo tajā pašā ciematā.

2015. gada maijā tika dibināta biedrība "Stopiņu novada jaunieši" ar mērķi piesaistīt Eiropas Savienības, kā arī vietējo atbalsta fondu līdzekļus šim un citiem projektiem.

3.1.1.1. Anketu apkopojums

Tika veikta aptauja par to, kāda ir attieksme pret to, ka jaunieši palīdz senioriem dažādos pienākumos un sadzīves darbos, kurus senioriem ir grūtāk paveikt vieni pašiem. Saņēmuši atbildes apkopojām datus un veicām secinājumus (skatīt pielikumu nr.1).

Aptaujā piedalījās 12 jaunieši. Apkopojot rezultātus, secinājām, ka jaunieši būtu gatavi palīdzēt senioriem dažādos darbos, kurus viņi vairs nav spējīgi izdarīt, piemēram, aiziet uz veikalu, sakopt māju un dārzu, veikt dažādus sīkus darbiņus, kā arī vienkārši parunāties vai pastaigāties ar viņiem. Jaunatne arī uzskata, ka varētu veidot pasākumus un aktivitātes, kurās pēc iespējas vairāk varētu iesaistīt vecāka gājuma cilvēkus. Taču vairākiem jauniešiem bieži nav iespējas palīdzēt, jo viņi ir aizņemti ar dažādām fakultatīvajām nodarbībām.

Tika aptaujāti arī 9 seniori. Seniori labprāt saņemtu palīdzību no jauniešiem dažādos mājas un dārza darbos, kā arī iemācītu apieties ar modernajām tehnoloģijām, kā piemēram mobilo telefonu. Bet par primāro palīdzību viņi uzskata medicīnisko, ko jaunieši nav spējīgi sniegt. Tika secināts, ka seniori nelabprāt uzticētu savu personīgo mantu jauniešiem, kurus personīgi nepazīst. Pensionētie cilvēki novadā vēlētos baznīcu un pansionātu.

Galū galā seniori un jaunieši atbalsta ideju par palīdzības sniegšanu cilvēkiem (senioriem), kuri nespēj izdarīt dažādas lietas. Jaunatne ir izpalīdzīga un saprot ka,

cilvēku dzīvēs var pienākt brīdis, kad nespējam izdarīt visu un cilvēcīgi ir lūgt palīdzību tiem, kas spēj palīdzēt grūtā brīdī.

3.2.2. Nākotnes vīzija

Lai Jauniešu mobilais SOS dienests sniegtu palīdzību pēc iespējas vairāk senioriem, kam šī palīdzība ir nepieciešama, kā arī lai šis projekts būtu noderīgs un pildītu savas funkcijas ir nepieciešami cilvēki, kas atsaucās uz to, tāpēc viens no lielākajiem soļiem ir komunikācijas izveide starp jauniešiem un senioriem, lai cilvēki, kuriem ir nepieciešama šī palīdzība, uzticētu jauniešiem šos uzdevumus veikt.

Nākotnes mērķis ir sniegt palīdzību kādam senioram vismaz reizi mēnesī. Piesaistīt Eiropas Savienības un citu institūciju finansiālos līdzekļus, lai papildinātu iespējamo palīdzības veidu klāstu. Svarīga ir jauniešu aktīva iesaiste pasākumos, kuros piedalās vai kurus apmeklē seniori. Tas senioriem sniegtu pozitīvu iespaidu par novada jaunatni, viestu uzticību un ļautu iepazīt jauniešus.

3.2.3. Nepieciešamie uzlabojumi

3.1.1.2. Saziņa starp senioriem un jauniešiem

Lai jaunieši spētu palīdzēt senioriem, viņiem par to ir jāzina, jābūt informētiem. Ir nojauta, ka daudzi no Stopiņu novadā dzīvojošajiem senioriem un pensionāriem nevēršas pie jauniešiem, precīzāk, pie Jauniešu domes SOS dienesta pēc palīdzības, jo vienkārši nezina par tā eksistenci. Protams, pastāv iespēja, ka seniori nesteidzās jauniešu piedāvājumu izmantot savu uzskatu vai citu apsvērumu dēļ. Šajā sakarā, protams, izmantoti vairāki uzmanības pievēršanas līdzekļi, kā informācijas un kontaktu nopublicēšana Stopiņu novada laikrakstā "Tēvzemīte" un informācijas nodošana sociālajam dienestam. Nav bijis tā, ka neviens neatsaucās un šie visi pasākumi bija veikti vēltīgi.

Šo situāciju viennozīmīgi ir nepieciešams uzlabot. Stopiņu novada Jauniešu domes un biedrības "Stopiņu novada jaunieši" dalībnieki (kā jau iepriekš rakstīts) ir apsvēruši iespējas un centušies uzmeklēt veidus, kā komunicēt ar senioriem, sniegt tiem palīdzīgu roku, bet cilvēki ir dažādi, tāpēc šo "ziņu" vajag izplatīt pēc iespējas dažādākajos veidos. Tā kā caur laikrakstu un sociālo dienestu nebija izdevies sasniegt vēlamo rezultātu, nākamais solis būtu vērsties pie Stopiņu novada politiski represēto biedrības un Stopiņu novada pensionāru biedrības pārstāvjiem, kas ikdienā tiek ar Jauniešu mobilā SOS dienesta mērķauditoriju, un izplatīt skrejlapas dzīvokļu un māju pastkastītēs.

Neaizmirsīsim arī par informācijas nodošanu vienkāršākajā zināmajā veidā - dialogā. Šis saziņas veids jau gadiem ilgi ir pierādījis savu efektivitāti, bet tam būtu nepieciešams mācēt komunicēt, viešot senioros uzticību.

3.1.1.3. Jauniešu piesaiste

Jauniešu mobilā SOS dienests veiksmīga darbība nav iedomājama bez pašu jauniešu līdzdalības. Lai dienests spētu operatīvi un vispusīgi darboties būtu nepieciešams piesaistīt jauniešus no visiem novada ciematiem.

Mūsu novada viena no vājajām vietām ir iedzīvotāju sadrumstalotība un sarežģītā pārvietošanās starp ciematiem, tāpēc ļoti nepieciešams būtu piesaistīt aktīvus jauniešus no visiem novada ciematiem, kas spētu un vēlētos palīdzēt senioriem. Tā kā

jauniešu mobilajā SOS dienestā pārsvarā ir jaunieši vecu grupā no 15 līdz 19 gadiem, tad pārvietošanās var notikt ar velosipēdu, sabiedriskā transporta vai kāju palīdzību. Ja gada siltajā laikā ir iespējams pārvietoties ar velosipēdiem, tad tumšajā un vēsajā laikā šis pārvietošanās veids ir apgrūtināts un tādējādi tiek apgrūtināta arī dienesta darbība.

Jauniešu piesaiste ir nepieciešama arī tāpēc, ka katra dalībnieka iespējas palīdzēt ir limitētas laika trūkuma dēļ. Ne vienmēr visi spēs ierasties izsaukuma vietā senioram nepieciešamā laikā. Jo vairāk jauniešu iesaistīsies, jo lielāka iespēja, ka kāds tiks īstajā laikā.

Lielāks dalībnieku skaits nozīmē arī plašāku sniedzamo pakalpojumu klāstu, jo katrs ir spēcīgs kādā citā jomā. Svarīgi ir iesaistīt arī vīriešu dzimuma pārstāvjus, kas spētu paveikt fiziski smagākus darbus, kas nereti būtu nepieciešami senioriem.

Jauniešu piesaisti var veicināt publiska dienesta reklamēšana. Tā kā Stopiņu novada Jauniešu domei ir izveidota lapa interneta vietnē facebook.com, tā būtu laba vieta, kur uzrunāt potenciālos aktīvistus. Jauniešu piesaisti var veicināt to uzrunāšana vietējās mācību iestādēs, izvietojot uzaicinošus plakātus.

Tā pat kā saziņā starp senioriem un jauniešiem, tā arī šinī gadījumā ļoti efektīgs būtu tiešais uzrunāšanas veids, kad tie jaunieši, kas jau ir iesaistījušies dienesta darbībā, uzrunātu savus draugus, paziņas un kaimiņus aci pret aci.

Pašlaik nekur nav publicētas atskaites par jau sniegto palīdzību senioriem. Turpmāk būtu nepieciešamība publicēt šāda veida atskaites, lai gan jauniešiem, gan senioriem sniegtu uzticību dienesta darbībai.

3.1.1.4. Eiropas Savienības struktūrfondu, pašvaldības un citu finanšu resursu apguve nepieciešamā inventāra iegādei

2015.gada maija mēnesī tika dibināta biedrība "Stopiņu novada jaunieši", kuras viens no dibināšanas mērķiem bija Jauniešu mobilā SOS dienesta attīstības veicināšana, piesaistot finanšu līdzekļus. Biedrībām un nodibinājumiem pašlaik ir ļoti plašas iespējas iesniegt dažāda veida projektus vairākos Eiropas Savienības, starpvalstu un vietējā mēroga projektu konkursos.

Patreizējā situācijā nepieciešami būtu divriteņi jauniešu vieglākai nokļūšanai pie senioriem. Tā kā uz doto brīdi aktīvie dienesta jaunieši dzīvo Ulbrokas, Upesleju un Līču ciematos, tad būtu nepieciešamība pēc trim divriteņiem, kuru patstāvīgā atrašanās vieta būt katra ciemata dienas centrs. Divriteņus lietošanā nodotu tikai dienesta jauniešiem tiešo pienākumu pildīšanai. Šos divriteņus varētu iegādāties, iesniedzot ideju projektu pašvaldības projektu konkursā. Kas katru gadu sniedz iespēju realizēt aptuveni desmit projektus, katra projekta maksimālais no pašvaldības pieejamais finansējums ir 450 eiro.

Vērojot tālāko dienesta attīstību varētu spriest par cita veida aprīkojuma iegādi. Iespējams būtu nepieciešama datora iegāde, kas varētu sniegt kvalitatīvu e-pakalpojumu sniegšanu senioriem. Ne visiem senioriem ir pieejams dators ar interneta pieslēgumu, bet kā liecina patreizējās tendences, tad aizvien vairāk pakalpojumu un norēķinu tiek veikti virtuālā vidē. Daži pakalpojumi jau ir pieejami tikai šādā veidā. Datora esamība dienestā ļautu sniegt palīdzību tiem senioriem, kam savā dzīves vietā nav datora ar interneta pieslēgumu un kuriem ir fiziski grūti nokļūt uz tuvāko vietu ar šādām iespējām. Bet lai šādam projektam būtu finanšu jēga, ir nepieciešams pieprasījums. Sākotnēji būtu nepieciešams veikt aptauju par šāda pakalpojuma nepieciešamību.

SECINĀJUMI

Sociālo inovāciju joma gan novada, gan valstiskā mērogā ir maz pētīta un vēl nav pietiekami attīstīta. Lielāku uzsvāru novada dome un pašvaldība pievērš ekonomiskajai attīstībai un dzīves līmeņa celšanai, uzlabojot infrastruktūru, piesaistot uzņēmējus un nodrošinot kvalitatīvu izglītību.

Stopiņu novads ģeogrāfiski atrodas ļoti tuvu valsts galvaspilsētai Rīgai, kas vienlaikus sniedz daudz labumu un draudu. Lielpilsētas tuvums novadā dzīvojošajiem iedzīvotājiem sniedz plašas darba, izglītības, kultūras un citu pakalpojumu iespējas, bet tas nozīmē arī to, ka liela daļa iedzīvotāju sevi identificē nevis ar savu dzīves vietu, bet ar Rīgu, jo tajā pavada lielāko dienas daļu. Uz mājām tie atbrauc izgulēties un paēst. Tāpēc novadam ir jādomā, kā šos iedzīvotājus piesaistīt novadam – apmeklējot kultūras pasākumus, izvēloties novada mācību iestādes un pakalpojumus.

Sociālās inovācijas var būt kā viens no piesaistes veicinošiem kritērijiem. Lai gan līdz šim novadā nav novērota aktīva jaunu sociālo inovāciju ieviešana, lielākā daļa no tām, kas ir ieviestas, ir veiksmīgi īstenojušās un turpina savu darbību. Sociālās inovācijas ir rīki, ar kuru palīdzību veicināt iedzīvotāju labsajūtu, uzlabot ekonomiskos rādītājus gan uzņēmumos, gan novadā, kā arī uzlabot cilvēkresursu patēriņu.

Pašreiz novadā liela daļu sociālo pakalpojumu ir tendēti uz divu neaizsargāto iedzīvotāju grupu pusi – bērni un jaunieši pirmsdarbspējas vecumā un pensijas vecuma cilvēki. Protams, ka šīs sociālās grupas ir ļoti svarīgas, bet būtu nepieciešams piedāvāt arī uzlabojumus pārējām iedzīvotāju grupām.

Darbā plašāk tika izpētīta jauniešu pašiniciatīvas izveidots pakalpojums Jauniešu mobilais SOS dienests, kas sniedz bezmaksas palīdzību senioriem dažādos veidos. Kaut gan ieviestā pakalpojuma ideja ir ļoti laba, tā vēl nav ieguvusi popularitāti senioru vidū. Kā viens no pasivitātes iemesliem ir senioru neuzticība jauniešiem, kā arī informācijas nepieejamība. Jauniešu un senioru informācijas iegūšanas veidi krasi atšķiras, tāpēc dienesta aktīvistiem turpmāk būtu jāizvieto informācija tādos saziņas līdzekļos, kas senioriem ir aktuāli.

Stopiņu novada turpmākajā attīstībā ir vērojama nepieciešamība pēc sociālo inovāciju ieviešanas, kas būtu tendēta uz darbības vecuma iedzīvotājiem un iedzīvotājiem ar fiziskiem trūkumiem, kā arī uzlabot un jaunināt cita veida sociālos pakalpojumus.

IZMANTOTO AVOTU SARAKSTS

1. Par novadu: <http://www.stopini.lv/lv/pasvaldiba/par-novadu> [08.03.2016.]
2. Stopiņu novada pašvaldības 2014.gada publiskais pārskats: http://www.stopini.lv/media/Publiskie_parskati/Stopinu_novada_Publiskais_gada_parskats_2014_gads.pdf [09.03.2016.]
3. Stopiņu novads: https://lv.wikipedia.org/wiki/Stopi%C5%86u_novads [08.03.2016.]
4. Zvaigznīte B., Stopiņu novada dome Mēs stāstām par Stopiņu novadu.- Rīga: Pētergailis, 2005.-263 lpp. [11.03.2016.]
5. Stopiņu novada attīstības programma 2012. – 2018. Attīstības stratēģija V. daļa: http://www.stopini.lv/media/Attistiba/Stopinu_AP-V-dala.pdf [14.03.2016.]
6. Stopiņu novada attīstības programma 2012. – 2018. Attīstības stratēģija III. daļa: <http://www.rpr.gov.lv/uploads/filedir/Attistibas%20programmas/Novadu%20un%20pagastu/Stopinu%20novads/Stopinu%20AP%20III%20dala%20Strategija%20arh.pdf> [09.03.2016.]
7. Siliņa E. Stopiņu novadā nebijis pasākums – jauniešu mobilais SOS dienests // Tēvzemīte.- Nr.240 (2015. 3.februāris), 10. lpp.
8. No šā gada septembra mēneša visiem Ulbrokas vidusskolas un Stopiņu pamatskolas skolēniem piešķirtas brīvpusdienas: <http://www.stopini.lv/lv/jaunumi/pasvaldiba/no-sa-gada-septembra-menesa-visiem-ulbrokas-vidusskolas-un-stopinu-pamatskolas-skoleniem-pieskirtas-brivpusdienas-767> [09.03.2016.]
9. Valdība atbalsta brīvpusdienu piešķiršanu 3. klases skolniekiem: <https://www.e-klase.lv/lv/zina/zinas/aktualitates/valdiba-atbalsta-brivpusdienu-pieskirsanu-3-klases-skoleniem/> [09.03.2016.]
10. No jaunā mācību gada valsts apmaksātas brīvpusdienas plānots nodrošināt arī 4. klases skolēniem: <http://www.izm.gov.lv/lv/aktualitates/928-no-jaunamacibu-gada-valsts-apmaksatas-brivpusdienas-planots-nodrosinat-ari-4-klases-skoleniem> [09.03.2016.]
11. Stopiņu novada pašvaldības 2012.gada publiskais pārskats: http://www.stopini.lv/media/Publiskie_parskati/Stopinu_novada_gada_parskats_2012.pdf [09.03.2016.]
12. Stopiņu novada pašvaldības 2013.gada publiskais pārskats: http://www.stopini.lv/media/Publiskie_parskati/Stopinu_novada_pasv_%202013_gada_parskats.pdf [09.03.2016.]
13. Brigmane D. Līdzcilvēku priekam un mīlestībai // Tēvzemīte.- Nr.193 (2011.gada janvāris), 1. lpp.
14. Izstādes “Pieskāriens” atklāšana: http://www.reportaz.lv/lat/blog/78/Izstades_"Pieskariens%22_atklashana [10.03.2016.]
15. Par mums: <http://www.socintegra.lv/index.php/lv/par-mums> [10.03.2016.]

16. Mūsu projekti: <http://www.socintegra.lv/index.php/lv/par-mums> [10.03.2016.]

Pielikums Nr.1 Aizpildītās anketas, to apkopojums

Jauniešu anketas

1.jaut. Kāda veida palīdzība, Jūsaprāt, būtu nepieciešama novada senioriem?

- aiziet viņu vietā uz veikalu (12)
- palīdzība lietās ko paši vairs nespēj izdarīt vai nav kas palīdzēt (7)
- palīdzēt pārnēsāt smagus priekšmetus (2)
- fiziska palīdzība (12)
- medicīniska palīdzība (2)
- palīdzēt pārvietoties (9)
- pavadīt laiku ar senioriem, parunāties (garīgā palīdzība) (1)
- palīdzēt mājās darbos (11)
- morāla palīdzība (3)

Šādas bija jauniešu atbildes, kas, viņuprāt, ir nepieciešams senioriem. Tika saņemtas dažādas atbildes, bet vairākums ir pārliecināti, ka senioriem nepieciešama ir fiziskā palīdzība, kā arī palīdzība mājās un dārza darbos. Kā vissvarīgāko viņi uzskata medicīnisko palīdzību, kuru diemžēl jaunieši nespēj sniegt. Tur ir nepieciešams ārsts, kurš zina, ko dara, un ir pārliecināts, ka cilvēkam netiks nodarīts lielāks kaitējums.

2. jaut. Kāda veida palīdzību senioriem varētu sniegt novada jaunieši?

- emocionālu (2)
- palīdzēt mājās un dārza darbos (12)
- pavadīt laiku kopā ar viņiem, parunāties (garīgā palīdzība) (1)
- veidot pasākumus, kuros iesaistīti seniori (3)
- gatavot ēst (2)
- nopļaut dārzā zāli (2)
- aiziet uz veikalu (12)
- palīdzēt fiziski (9)
- lasīt priekšā grāmatu (3)
- pārnēsāt smagus priekšmetus (10)

Daudzi uzskata, ka jaunieši var palīdzēt visā nepieciešamajā un jau iepriekš pieminētajā. Fiziskā palīdzība ir visvairāk uzsvērtākā palīdzība, ko atdzīst ikviens aptaujātais jauniešs.

3. jaut. Vai jūs būtu gatavi uzņemties palīdzēt senioriem, kad tiem būtu nepieciešama palīdzība?

- ja to varētu izdarīt tad, kad ir brīvs laiks (1)
- jā, es esmu gatavs palīdzēt (1)
- jā, es būtu gatavs uzņemties palīdzēt senioriem, kad tas nepieciešams (4)

- jā (2)
- jā, gan jau (1)
- atkarīgs no tā, kādus darbus būtu jāveic (1)
- jā, protams (1)
- ja nav citas iespējas (1)

Kopsummā visi jaunieši ir gatavi palīdzēt, bet ne vienmēr viņi ir spējīgi to izdarīt. Ir jaunieši, kuriem ir ārpus skolas nodarbības, daži strādā un daži vienkārši nespēj to izdarīt. Bet galu galā visi ir gatavi palīdzēt.

Senioru anketas

1. jaut. Kāda veida palīdzība, Jūsaprāt, būtu nepieciešama novada senioriem?

- pakalpojumu pieejamība (3)
- moderno tehnoloģiju apgūšana (5)
- nokļūšana pastā, aptiekā (1)
- medicīniskā palīdzība (5)
- notīrīt ziemā ceļu (1)
- nopļaut zāli (2)
- nepieciešamība pēc ēkām (baznīca, pansionāts) (3)
- izvest pastaigāties mājdzīvnieku (suni) (4)
- aiziet līdz veikalam (8)

Visiem senioriem nepieciešama dažāda veida palīdzība, kādam tā ir tehnoloģiju iepazīšana, citam nepieciešamība pēc ēkām. Galu galā ikvienam kaut kas ir nepieciešams. Taču ne visu nepieciešamo var nodrošināt novada jaunieši.

2. jaut. Kāda veida palīdzību senioriem varētu sniegt novada jaunieši?

- palīdzēt smagākos darbos (9)
- veikt dažādus mājas darbus (nomazgāt logus, notīrīt jumtus) (2)
- iztīrīt mājas apkārtni (3)
- palīdzēt fiziski (7)
- aiziet līdz veikalam (9)
- palīdzēt dārza darbos (6)
- palīdzēt saimnieciskajos darbos (7)
- iemācīt, kā rīkoties ar jaunajām tehnoloģijām (4)

Daži iepriekšminētie atbilžu varianti sakrīt ar tiem, ko seniori būtu gatavi uzticēt darīt jauniešiem.

3. jaut. Vai, Jūsaprāt, seniori labprāt uzticētu savu personīgo mantu jauniešiem, lai tie varētu sniegt viņiem palīdzību?

- ja palīdzības sniegšanā ir iesaistīta personīgā manta, tad šī situācija būtu jāapdomā (2)
- nē (2)
- cerams (2)
- protams, jaunieši ir uzticami (1)
- nepazīstamiem nē, bet kaimiņu bērniem, jā (1)
- domāju, ka uzticētos godīgiem jauniešiem (1)

Vairāki seniori šaubās par to, vai uzticēt savas personīgās lietas jauniešiem, kurus nepazīst, bet ir tādi, kuri uzticētos.